

UNbulletin

časopis OSN v České republice

3/2007

„Řešení otázky uspořádání Kosova je nejen v zájmu všech jeho obyvatel, ale i jedním z klíčových předpokladů míru a stability v celém regionu.“

Martti Ahtisaari, zvláštní zmocněnec OSN pro Kosovo

Pražský studentský summit je vzdělávací program pro studenty z celé České republiky, kteří se zajímají o mezinárodní otázky. Simulací práce v mezinárodních organizacích se jeho účastníci seznamují se světem diplomacie a řešení regionálních a globálních problémů. Foto: Petr Gottfried

Studenti v roli diplomatů OSN, EU a NATO

Již před dvanácti lety založila skupina vysokoškoláků program Pražský model Spojených národů, jehož tradice přetrvává dodnes. Model postupně rostl rozsahem i kvalitou. Letos poprvé budou mít více než čtyři stovky studentů možnost vyzkoušet si práci nejen Organizace spojených národů, ale dalších pro Českou republiku klíčových mezinárodních organizací: Evropské unie a NATO. Záštitu nad závěrečnou konferencí, která se uskuteční ve dnech 30. března - 2. dubna v Pražském kongresovém centru, převzal místopředseda vlády ČR Alexandr Vondra.

Pražský model Spojených národů (PMUN) je dnes již prestižním vzdělávacím programem. Skupiny studentů tvoří delegace členských států OSN, které pak na simulovaných jednáních světové organizace zastupují, prosazují jejich zájmy a hledají konsensus v řadě důležitých témat. Každý účastník navíc pracuje v jednom modelovém orgánu OSN. Těmi jsou Rada bezpečnosti, tři výbory Valného shromáždění, Komise pro udržitelný rozvoj a Výkonná rada Světové zdravotnické organizace. Témata jednání jsou vybírána z programu skutečných

orgánů OSN v New Yorku a Ženevě. V průběhu akademického roku na studenty čeká pět přípravných setkání, kde mají možnost dozvědět se více nejen o samotné OSN, ale i o jednotlivých zemích a regionech světa. Projekt vrcholí závěrečnou konferencí.

Studentský summit je projektem Asociace pro mezinárodní otázky (AMO).

Více informací na www.amo.cz
K tématu též str. 6

Obsah čísla

3 **Téma: Stop násilí na ženách!**

4 **Drogy: Nebezpečí falešných léků**

5 **Ahtisaariho plán pro Kosovo**

6 **Pražský model OSN podvanácté**

7 **FIFA a OSN na podporu rozvoje**

8 **Jiná dimenze fotbalu**

PROJEKT IC OSN

Abeceda OSN

Jsou globalizace, civilizace, lidská práva, změny klimatu nebo mír pouhými slovníkovými frázemi nebo mají svůj reálný význam pro každého obyvatele planety? Jsou mladí lidé v dnešním světě pouhými konzumenty často protichůdných zpráv, nebo si dokáží sami najít cestu k porozumění globálních témat?

IC OSN vyzývá studenty českých škol, aby se zapojili do úvah o mezinárodních otázkách a zapojili se do projektu „*ABECEDA OSN*“. Jeho výsledkem bude netradiční slovník globálních pojmů složený z literárních, výtvarných a fotografických prací studentů.

Zvolená hesla reprezentují témata, která jsou široce diskutována. Často však dochází k jejich zkrácení, nepochopení, nebo jsou vnímána jako odtažitá od každodenní reality. Cílem projektu je tyto pojmy prezentovat z pohledu studentů.

V říjnu 2007 proběhne vyhodnocení. Cenou pro vítěze bude publikování prací v knize *ABECEDA OSN* i věcné předměty. Nejlepší práce se objeví na výstavě v Domě OSN, která celý projekt zakončí.

Zapojit se mohou studenti základních a středních škol z celé ČR. Máte-li zájem, kontaktujte Jakuba Brettla z IC OSN (unicprg@osn.cz, heslo ABECEDA, nebo tel. 257 199 831).

Více informací na www.osn.cz

UPOZORŇUJEME

Globální týden bezpečnosti silničního provozu (23. – 29. března)

„Bezpečnost silničního provozu je provoz bez nehod“. Tento slogan se stal mottem prvního celosvětového týdne bezpečnosti na silnici. Cílem je upozornit na rostoucí problém ne-

hodovosti a jeho důsledků. Výrazný počet obětí tvoří zejména mladí lidé. Dopravní nehody jsou druhou hlavní příčinou úmrtí lidí ve věku 5 – 25 let.

Na následky dopravních nehod umírá každoročně na celém světě téměř 1,2 milionu lidí. Dalších padesát milionů utrpí na silnicích zranění a v mnohých případech zůstávají poznamenáni do konce života. V řadě zemí dosahují materiální škody způsobené nehodami až 1,5 procenta HDP. Rozvoj silniční dopravy podporovaný snadnou dostupností motorových vozidel se tak může stát jedním z hlavních globálních problémů světa.

Přes pokračující obrovský rozmach silniční dopravy dokázaly některé země omezit počet dopravních nehod a následných zranění a úmrtí. Bezpečnostní opatření mohou zachránit životy lidí a obrovské finanční prostředky.

Více k tématu na str. 6

Varovný plakát WHO ke kampani.

NAPSALI JSTE NÁM

Ohlédnutí za jubilejním rokem ČSSN

České sdružení pro Spojené národy (ČSSN) i její zastřešující organizace - Světová federace sdružení pro Spojené národy (WFUNA) - oslavily v roce 2006 šedesát let činnosti. Otcem a nadšeným propagátorem myšlenky aktivního zapojení občanů a dobrovolných organizací do mezinárodní politiky byl první poválečný ministr zahraničních věcí Československa Jan Masaryk. Ten stál také v roce 1946 u zrodu předchůdkyně ČSSN, Československé společnosti pro mezinárodní styky. K jeho myšlenkovému odkazu se hlásí i současná ČSSN, ustavená v roce 1994.

Jaký byl jubilejní rok pro české sdružení? Především zaměřený na práci s mladými lidmi. ČSSN podpořila například projekt Pražský model OSN a uspořádala již desátý ročník konference mladých badatelů o aktuálních otázkách mezinárodních vztahů na pražské VŠE. Studentům byla rovněž určena vědecká soutěž, jejíž výsledky byly vyhlášeny loni v říjnu v rámci oslav vzniku sdružení. Vítězkou se stala Jana Schmiedová, studentka politologie Univerzity Palackého v Olomouci. ČSSN také v průběhu roku zpracovala nový vzdělávací projekt regionálních seminářů garantovaný ministerstvy školství a zahraničí. Semináře o úloze a činnosti OSN pro širokou veřejnost povedou přední odborníci na mezinárodní politiku a právo.

Někteří členové ČSSN se zúčastnili mezinárodního vědeckého fóra CEEISA v estonském Tartu, kde řídili dva diskusní panely. V Ženevě a Bruselu diskutovali s kolegy z národních sdružení, především evropských, o budoucím směřování světové federace WFUNA. Ve spolupráci s IC OSN sdružení uspořádalo seminář o úloze a reformě Rady bezpečnosti. Diskuse se zúčastnili vedoucí zastupitelských úřadů Indie a Německa, odborníci z akademické obce a zástupci ministerstva zahraničí.

Výkonný výbor ČSSN

Informace o ČSSN: www.czechuna.cz

Světová federace sdružení pro Spojené národy (WFUNA) má internetovou adresu www.wfuna.org. Předsedou WFUNA je bývalý šéf zbrojních inspektorů OSN Hans Blix.

STOP beztrestnosti za násilí na ženách!

Mezinárodní den žen se v kalendáři OSN poprvé objevil v roce 1975. Ten byl shodou okolností vyhlášen Mezinárodním rokem ženy. O dva roky později, v prosinci 1977, přijalo Valné shromáždění rezoluci, která doporučuje všem vládám světa, aby podle svých historických tradic určily jeden den v roce, který bude v jejich zemi připomínán jako Den OSN za práva žen a mezinárodní mír.

Minimálně jedna ze tří žen byla během svého života zbita, přinucena k sexu nebo jinak zneužita. Pachatelem takových činů jsou často příslušníci vlastní rodiny či někdo, koho žena důvěrně zná. Domácí násilí je nejrozšířenější formou zneužívání žen na celém světě.

Násilí na ženách je nejčastějším a zároveň nejméně postihovaným trestným činem. Proto byl letošní Mezinárodní den žen věnován právě tomuto tématu a jeho mottem se stala výzva: *Zastavme beztrestnost za násilí páchané na ženách!*

Projevy násilí vůči ženám a dívkám se různí podle sociálních, ekonomických, kulturních a historických podmínek regionů a zemí. Je však smutnou realitou, že se děje všude na světě.

Na mezinárodní i státní úrovni máme právní normy, které se zabývají otázkou násilných činů vůči ženám, ať už se dějí v soukromí či na veřejnosti. Jejich naplňování však značně pokulhává. Ženy a dívky je povinnen před násilím ochránit stát. Musí být současně schopen zajistit stíhání pachatelů, výkon spravedlnosti a odškodnění obětí. Nechá-li však násilné činy nepotrestány, nabádá jen k dalšímu násilí vůči ženám a povyšuje ho na normální, akceptovanou součást života společnosti.

Fakta o násilí na ženách

- Odhadem 113 až 200 milionů žen je demograficky „pohřešováno“. To znamená, že se staly obětí společenského upřednostňování chlapců před dívkami a byly buďto hned po porodu zabity, nebo zemřely následkem nedostatku jídla a zdravotní péče, jež byly dopřány jen chlapcům.

Foto: Vlad Estenik

- Počet žen nucených či prodaných k prostituci se podle odhadů pohybuje mezi 700 tisíci až 4 miliony za rok. Zisky z tohoto novodobého sexuálního otroctví činí sedm až dvanáct miliard amerických dolarů ročně.
- V celosvětovém měřítku je riziko, že ženy ve věku 15 až 44 let zemřou na následky rakoviny, malárie, dopravní nehody nebo války nižší, než že budou zmrzačeny nebo zemřou na následky násilí ze strany mužů.
- Z násilnění je používáno jako nástroj teroru ve většině konfliktů světa. Ve Rwandě bylo během genocidy v roce 2004 znásilněno 250 až 500 tisíc žen.

Tato fakta jsou převzata ze zprávy generálního tajemníka OSN z října 2006 a z publikace „Women in an Insecure World: Violence Against Women - Facts, Figures and Analysis“. Autorkami práce jsou Marie Vlachová a Lea BIASONOVÁ.

Násilí na ženách je zastíráno a přehlíženo

Mezinárodní den žen je příležitostí pro nás pro všechny – ženy i muže – spojit se ve věci, která se týká celého lidstva. Posilování práv žen je podmínkou pro budování lepších životů pro všechny obyvatele této planety.

Téměř ve všech zemích jsou ženy nadále nedostatečně zastoupeny v pozicích s rozhodovacími pravomocemi. Práce žen zůstává podceňována, nedostatečně placena, v některých případech dokonce zcela neplacena. Většina z více než 100 milionů dětí, které nechodí do školy, jsou dívky. Většina z více než 800 milionů dospělých, kteří neumějí číst, jsou ženy.

Na všech kontinentech, ve všech zemích a kulturách zůstává realitou násilí páchané na ženách a dívkách. To má ničivý vliv na životy samotných žen, jejich rodin i na společnost jako celek. Ve většině států je násilí na ženách zakázáno, ve skutečnosti ale často zůstává zastíráno či mlčky přehlíženo.

Proto je Mezinárodní den žen tak důležitý. Upozorňuje na naši odpovědnost zasadit se o trvalou změnu v hodnotách a přístupech. Je výzvou ke spolupráci mezi vládami, mezinárodními organizacemi, občanskou společností a soukromým sektorem. Je apelem na změnu vztahů mezi muži a ženami na všech úrovních společnosti. Nutí nás k přijetí všech důležitých opatření na zlepšení postavení dívek a žen.

— Z poselství generálního tajemníka Ban Ki-moona k Mezinárodnímu dni žen (zkráceno)

Nebezpečí falešných léků

Trhy v řadě zemí světa zaplavují falešné léky, které mohou mít pro spotřebitele smrtelné následky. Tak zní varování Mezinárodního výboru pro kontrolu drog (INCB) ve výroční zprávě, která byla zveřejněna na začátku března.

Nebezpečí padělaných léků je reálné a rozsáhlé. Podle odhadů Světové zdravotnické organizace (WHO) je pravděpodobně podvrhem celá čtvrtina až polovina léků užívaných v rozvojových zemích. Problém dále zhoršuje fakt, že výroba falešných léků je snadná a balení i popis výsledného produktu je těžké rozeznat od léků pravých.

Evropa zůstává jedním z hlavních světových ilegálních trhů se stimulanty. Pouze konopné drogy jsou užívány častěji než MDMA (extáze). Hlavním zdrojem nelegálních amfetaminových stimulantů jsou Nizozemsko, Polsko, Belgie, Litva a Estonsko. Ilegální výroba amfetaminů se šíří napříč celým kontinentem.

Metamfetamin je zneužíván zejména v České republice, Estonsku, Lotyšsku a na Slovensku. Rozsah ilegální výroby metamfetaminu je relativně malý, ale narůstá. Mezi hlavní zdrojové země patří Česká republika.

„Pro spotřebitele je důležité vědět, že ‚zlevněné‘ léky zakoupené na neregulovaném trhu mohou být podvrhem, který může mít i smrtelné následky. Užívat by měli pouze originální výrobky doporučené lékařem,“ varuje dr. Philip O. Emafo, předseda INCB.

Výbor je znepokojen zejména existencí neregulovaných trhů, kde se nekvalitní a v mnohých případech i smrtící léky prodávají nic netušícím zákazníkům. Tyto trhy jsou často zásobovány ukradenými, zabavenými, nezákonně vyrobenými léky i farmaky z nelegálního prodeje přes internet. Rostoucí počet jednotlivců a firem s legální licencí porušuje zákon a pro-

dává volně bez předpisu léčiva podléhající kontrole.

INCB vyzývá členské státy OSN ke zpřísnění zákonů, jež mají znemožnit ilegální výrobu drog a jejich únik distribučními kanály na neregulované trhy.

Překonávají běžné drogy

Zneužívání a pašování léků na předpis začíná podle INCB převažovat nad zneužíváním drog. V mnoha případech se již léčiva obsahující narkotické a psychotropní látky stávají hlavní zneužívanou drogou a nejsou již užívány jen jako náhražka. Poptávka po těchto léčivích je tak vysoká, že vzniká nový problém – výroba falešných léků. Zneužívání léků na předpis může mít fatální účinky a počet souvisejících úmrtí stále stoupá. Podle předsedy INCB dr. Emafa jsou některé léky na předpis tak silné, že ve skutečnosti představují vyšší riziko předávkování než zneužívání klasických drog.

„Léky“ na štíhlou linii

I přes riziko možných smrtelných následků stoupá zneužívání léků potlačujících chuť k jídlu (tzv. anorektik). Anorektika užívaná proti obezitě, na léčení chorobné spavosti (narkolepsie) i syndromu poruchy soustředění se mají správně podávat pouze na předpis a pod lékařským dohledem. Vzhledem k jejich schopnosti potlačovat pocit hladu jsou ve velké míře zneužívány jako prostředek na hubnutí.

Ze světových regionů

Výroční zpráva INCB se zabývá také hlavními trendy zneužívání a pašování drog v jednotlivých regionech světa. V Afghánistánu se v roce 2006 zvýšilo ilegální pěstování opiového máku o 59 procent a výroba drog stoupla téměř o polovinu na rekordních 6 100 tun. Pašování afghánského opia může mít destabilizující vliv na sousední země, stredoasijské republiky i Ruskou federaci. Organizovaný zločin, korupce i vysoká poptávka po opiátech na nelegálních trzích je v těchto zemích na výrazném vzestupu.

Ilustrace: foto: internet

Evropa se podle INCB stala druhým největším ilegálním trhem kokainu. Kontinent nadále zůstává jedním z hlavních trhů pro stimulanty.

V Severní Americe nejrychleji roste zneužívání metamfetaminu. To přináší řadu problémů souvisejících se zdravím a kriminalitou. INCB je také velmi znepokojen vysokou a stále rostoucí úrovní zneužívání léků na předpis.

Mezinárodní výbor pro kontrolu drog (INCB) byl ustaven v roce 1968 podle Jednotné úmluvy o omamných látkách. Jeho úkolem je dohled na dodržování mezinárodních drogových úmluv OSN. Výbor je nezávislý na vládách států i OSN. Má třináct členů, kteří jsou vybíráni na základě osobních a odborných schopností. O jejich jmenování rozhoduje Ekonomická a sociální rada OSN (ECOSOC).

Úkolem INCB je podpora vlád v plnění ustanovení úmluvy o omamných látkách. Výbor se zabývá dvěma aspekty kontroly drog: Zajišťuje dostatečné množství dodávek omamných a psychotropních látek pro lékařské a vědecké účely a brání únikům drog z legálních zdrojů na ilegální trhy.

Výroční zpráva INCB on-line na internetu: www.incb.org
Více informací česky na www.osn.cz/zpravodajstvi/zpravy

Ahtisaari předloží Radě bezpečnosti „realistický kompromis“

Kosovská vláda vedená etnickými Albánci ani představitelé Srbska neprojeví vůli dosáhnout shody o budoucím uspořádání srbské provincie. Zvláštní zmocněnc generálního tajemníka OSN pro Kosovo Martti Ahtisaari ještě v březnu předloží Radě bezpečnosti OSN plán řešení, který označuje za realistický kompromis.

Vyjednávání u konce

Ahtisaari po schůzce všech klíčových aktérů v rozhodování o budoucnosti Kosova na začátku března ve Vídni prohlásil, že potenciál vyjednávání je vyčerpán. „S lítostí konstatuji, že nebyla sebemenší vůle opustit předem deklarované pozice a posunout se ke kompromisu,“ řekl Ahtisaari na adresu obou zúčastněných stran po uzavření intenzivních jednání od předložení původního plánu na začátku února. Ten dává Kosovu právo na samosprávu a uzavírání mezinárodních dohod

i právo na členství v mezinárodních organizacích. To vše pod mezinárodním civilním a vojenským dohledem, který má být zárukou míru a stability.

Srbové proti, Albánci pro

Srbsko rezolutně odmítá samostatnost Kosova, která je naopak cílem většiny Albánců. Obě strany si předložený plán vykládají jako nezávislost pod dohledem mezinárodního společenství. Ahtisaari uvedl, že ve verzi plánu, který předloží Radě bezpečnosti koncem března, se k tématu nezávislosti vyjádří zcela jasně.

„Od začátku jsem dával přednost a doufal jsem v kompromisní řešení,“ řekl Ahtisaari po vídeňském jednání, na kterém byli přítomni i zástupci tzv. Kontaktní skupiny (USA, Velká Británie, Německo, Francie, Itálie a Rusko), NATO a mise OSN v Kosovu (UNMIK). „Pozice jednotlivých stran ohledně statusu Kosova ale nemají žádný společný základ, na němž by bylo možné stavět a dosáhnout dohody. Žádné další vyjednávání na tom již nic nezmění,“ dodal.

Obtížné rozhodnutí

Ahtisaari zdůraznil, že dosažení udržitelného řešení otázky Kosova je nejen v zájmu všech jeho obyvatel, ale i jedním z klíčových předpokladů míru a stability v celém regionu. „Odkladem rozhodnutí nevytvoříme lepší podmínky pro řešení, pouze se vyhneme obtížnému rozhodnutí, které je tak či tak nutné učinit,“ řekl Ahtisaari.

Návrh uspořádání

Provizorní plán, který zvláštní zmocněnc generálního tajemníka OSN předložil 2. února, se zabývá požadavky na vznik multietnické společnosti, jejíž ústava obsahuje potřebné zása-

Zvláštní zmocněnc generálního tajemníka OSN Martti Ahtisaari na tiskové konferenci ve Vídni po ukončení jednání mezi srbskou a kosovskou stranou.
Foto: UNMIK

dy na ochranu práv všech skupin ve společnosti. To se týká kultury, jazyka, vzdělání i státních symbolů. Ústava má zaručit zastoupení nealbánských skupin v klíčových veřejných institucích. Má také zajistit, že určité zákony mohou být přijaty jen za předpokladu, že s nimi bude souhlasit většina kosovských nealbánských zákonodárců.

Plán dále předpokládá širokou decentralizaci s ohledem na specifické potřeby a obavy srbského obyvatelstva. Tomu má být zaručen vysoký stupeň kontroly nad vlastními záležitostmi, zejména oblastmi zdravotnictví, vyššího vzdělání a financí, včetně přijímání transparentní finanční pomoci ze Srbska. Předpokládá také vytvoření šesti nových či významně rozšířených okresů se srbskou většinou.

Na poslední schůzce ve Vídni zastupovali Bělehrad srbský prezident Boris Tadić a premiér Vojislav Koštunica. Tým z Kosova vedl prezident Fatmir Sejdiu.

Cílem návrhu na budoucí uspořádání Kosova (Comprehensive Proposal for the Kosovo Status Settlement) je definice kroků, které jsou nutné pro zajištění životaschopné, udržitelné a stabilní budoucnosti Kosova. Obsahuje detailní rozpis opatření na ochranu práv všech skupin obyvatelstva i jednotlivců. Řeší otázku decentralizace vlády a ochrany kulturního a náboženského dědictví. Návrh předepisuje konstituční, ekonomické a bezpečnostní opatření, jejichž výsledkem má být vznik multietnického, demokratického a prosperujícího Kosova. Zabývá se i otázkou mandátu mezinárodní civilní a vojenské přítomnosti v Kosovu, jež má zajistit naplňování jednotlivých ustanovení plánu a pomáhat místním úřadům v udržování míru a stability. Ustanovení plánu budou nadřazena všem dalším právním předpisům Kosova.

Text návrhu na budoucí uspořádání Kosova je on-line na internetu: www.unosek.org

Řízení světa podle českých studentů

JAKUB EBERLE, AMO

Na závěrečné konferenci Pražského studentského summitu (30. března - 2. dubna) budou delegáti řešit i simulovanou mezinárodní krizi. Poprvé bude možné porovnat, jak si s ní poradí studentští diplomaté v OSN, EU a NATO. „Cílem projektu Studentský summit je umožnit jeho účastníkům seznámit se aktivní formou s fungováním mezinárodních institucí. Chceme je také motivovat k rozvíjení týmové práce, která je důležitá nejen ve světě diplomacie,“ říká Marek Dvořák, hlavní koordinátor a generální tajemník Pražského modelu Spojených národů.

Workshopy: Prostor pro přípravu

Během roku se konají přípravná setkání, kde si budoucí diplomaté osvojují potřebné dovednosti. Podle Marka Dvořáka je na nich vedle předběžných jednání v modelových orgánech i dostatek prostoru pro diskuse. „Přednášet a debatovat již tradičně přicházejí velmi zajímaví hosté,“ dodává. Na letošních workshopech vystoupili například tehdejší ministr obrany Jiří Šedivý, bývalý eurokomisař Pavel Telička, zvláštní poradce prezidenta Re-

agana William Martin či Michal Broža, pověřený vedením IC OSN v Praze.

Afrika známá i neznámá

Tématem jednoho z workshopů byla Afrika. „V médiích i na veřejnosti stále přežívá stereotypní obraz tohoto kontinentu. Chtěli jsme delegátům umožnit pestřejší pohled na věc,“ vysvětluje Marek Dvořák. Ve společné dopolední části byl promítán film *Liberia – A Fragile Peace*, dokument o poválečném vývoji v západoafrické Libérii. Odpoledne jednaly výbory např. o potřebě zahranič-

Guinejský student Balde Souleyman během workshopu o problémech Afriky. Foto: AMO

ních investic, souvislostech mezi rozvojem a bezpečností i o situaci v Dárfúru. Podle účastnice modelu OSN Jany Hlaváčové by se problémy Afriky měl ales-

poň trochu zabývat každý. Ocenila možnost diskutovat s Balde Souleymanem, studentem FSV, který pochází z Guineji. „Člověk hned získá mnohem konkrétnější představu, jak bychom Africe mohli pomoci,“ říká studentka pražského Gymnázia Nad Alejí.

Závěrečná konference

Vrcholem projektu je výroční závěrečná konference. Delegáti na ni přicházejí vybaveni důkladnými znalostmi o bo-
dech agendy i práci diplomatů při OSN. Zahájení, které se letos koná v pražském hotelu Ambassador, se zúčastní celá řada osobností z řad velvyslanců i partnerů, kteří projekt podporují.

Na konferenci probíhají jednání v jednotlivých orgánech, která jsou přinejmenším stejně tvrdá a nesmlouvavá jako ve skutečné OSN či jiných mezinárodních organizacích. „Mladí diplomaté však často dokáží přijít s návrhy, které by jistě sklidily zájem a podporu i v New Yorku nebo Ženevě,“ podotýká s úsměvem Marek Dvořák.

Dějštěm závěrečné konference bude i letos Pražské kongresové centrum.

Více informací
na www.studentsummit.cz

Globální týden bezpečnosti silničního provozu (23. - 29. března)

Dokončení ze str. 2

ROAD SAFETY IS NO ACCIDENT

První globální týden bezpečnosti silničního provozu byl vyhlášen na poslední týden v dubnu (23. - 29. dubna 2007). Jeho cílem je upoutat k tomuto problému pozornost široké veřejnosti i politické reprezentace na všech úrovních. Vzhledem k tomu, že více než 40 procent úmrtí při dopravních nehodách postihuje věkovou skupinu do 25 let, jsou hlavním tématem mladí účastníci silničního provozu.

Nutnost mezinárodní spolupráce

Bezpečnost na silnicích může být zlepšena nejen národními progra-

my, ale i mezinárodní součinností. Spolupráce na mezinárodní úrovni umožní výměnu informací a nejlepších praktik, může však především pomoci dostat otázku bezpečnosti na silnicích mezi priority národních zdravotnických a rozvojových programů.

Důležitost řešení tohoto problému zdůraznilo v prosinci 2005 Valné shromáždění OSN rezolucí o nutnosti posílení bezpečnosti na silnicích (A/60/5) a vyhlášením Globálního týdne bezpečnosti silničního provozu. K tomu významně přispěla i Světová zdra-

voznická organizace (WHO), která na problém dopravních nehod upozorňuje již delší dobu.

Informační kampaň v ČR

V České republice se do aktivit prvního globálního týdne zapojila řada ministerstev, nevládní i mezinárodní organizace. Vznikla široká informační kampaň zaměřená na děti a mladé lidi, jejímž výsledkem je řada informačních materiálů i výtvarná soutěž pro děti. V prostorách Centra dopravní prevence v Muzeu Policie ČR a v Domě OSN v Praze mohli od ledna do března dětské návštěvníci vyjádřit kresbou „Jaké nebezpečí mi hrozí na silnici“. Koordinátorem akce je Centrum dopravní prevence, záštitu převzaly organizace OSN v České republice. Vyhlášení a ocenění nejlepších prací proběhne 13. dubna v rámci veletrhu Pragoalarm/Pragosec 2007 na pražském Výstavišti. Výtvarné práce budou vystaveny na veletrhu a později v Domě OSN v Praze a v prostorách Muzea Policie ČR.

FIFA A OSN

Fotbal na podporu rozvoje

ANDREA SADECKÝ

„S velkým potěšením oznamuji, že vzniklo nové partnerství mezi jedinou skutečně univerzální mezinárodní organizací – OSN – a jediným skutečně univerzálním mezinárodním sportem – fotbalem.“ Těmito slovy uvítal v roce 1999 tehdejší generální tajemník OSN Kofi Annan vznik strategické aliance mezi Mezinárodní fotbalovou federací (FIFA) a Organizací spojených národů.

Fotbal spojuje

Fotbal není jen univerzálním sportem. Má výjimečnou schopnost spojit a integrovat. Existuje řada projektů v rozvojových zemích, které jsou založeny právě na této schopnosti.

vytváří se společná identita, díky níž lze překonat i náboženské či etnické rozdíly.

Společná hra je tak základem sociální a morální integrace. A o to právě svou činností aktivně usiluje i FIFA. Přestanou-li lidé věřit v budoucnost a opustí-li je radost ze života, pak se otevírá velký prostor pro sport. Fotbal dokáže rozdávat radost, nadšení i přátelství a je nenahraditelnou alternativou každodenního stresu.

Pomoc a rozvoj

Sociální odpovědnost FIFA není prázdnou proklamací. Projevuje se v každodenní realitě prostřednictvím různých humanitárních projektů. FIFA se rozhodla využít obrovského vlivu

úroveň, protože jim není dopřáno právo na vzdělání. Odhadem 120 milionů dětí v rozvojových zemích nemá šanci, že budou chodit třeba jen do základní školy. Miliony dětí a teenagerů ale hrají fotbal. A to bez ohledu na prostředí, ve kterém vyrůstají. Mohou to být chudinské čtvrti nebo uprchlické tábory. Šéf FIFA Batter upozorňuje, že i na této úrovni je fotbal mnohem více než jen hra. Fotbal je pozitivní činnost, kterou mladí lidé rádi zařazují do každodenního života. Usnadňuje mírové urovnání konfliktů a zároveň nabízí alternativu k drogám, násilí a jiným nebezpečným praktikám. Fotbal je cestou ke zdravému vývoji jedince po fyzické i psychické stránce. Je to škola života, která je založena na pozitivních hodnotách disciplíny, respektu a solidarity.

FIFA potřebuje partnery

Dát mladým lidem naději na lepší život však nemůže FIFA sama. Proto hledá partnery, kteří mají potřebné know-how. Jen tak mohou být její aktivity efektivní. Jedním z příkladů je spolupráce s Dětským fondem OSN (UNICEF). Tato organizace spolupracuje s nevládními organizacemi i soukromými firmami. Právě ony jsou schopny využít obrovské popularity a vysokého kreditu fotbalu ve prospěch všech dětí.

S UNICEF spolupracuje řada slavných fotbalistů. David Beckham, Ryan Giggs, Wes Bown či Ole Gunnar Solskjaer v roce 2005 podpořili v thajském Bangkoku program UNICEF na ochranu malých dívek, které se staly obětí nucené práce.

Fotbal naděje

Humanitární činnost FIFA odstartovala v roce 1995. Vzniklo tak hnutí „Fotbal naděje“, které podporuje celý fotbalový svět. Jedná se o činnost na úrovni místních komunit a financování celé řady kampaní a programů. Jen v roce 2006 bylo realizováno na třicet projektů, kromě jiných i program pro více než tisíc dětí v Argentině. Řada projektů zaměřených na děti ve věku 5 až 14 let byla realizována v Africe, například v Ghaně, Malawi, Senegal, Jižní Africe a Zambii.

FIFA bude do budoucna sponzorovat i další projekt. Pod názvem „Škola pro sport a život“ bude jeho cílem reintegrace dětí do vzdělávacího sys-

Foto: Míchál Brož/OSN

Bývalí uprchlíci se po návratu ze Sierra Leone utkali na hřišti s bývalými bojovníky. Libérie 2006.

umožňují lidem hledat společná řešení a dodávají jim odvalu. Fotbal dokáže svést dohromady i příslušníky zneprátených skupin ve válečných konfliktech. Umožňuje jim navzájem se poznat a hledat porozumění. Fotbal nám jednoduše dává možnost potkávat a poznávat nové lidi.

Podstatou většiny válečných konfliktů je neznalost a strach z cizích lidí. Jakmile ale existuje nějaký společný zájem, a tím velice často bývá fotbal,

fotbalu a pod vedením svého šéfa Josepha S. Blattera učinila projekty na řešení sociálních a humanitárních problémů jednou z priorit své budoucí činnosti. Fotbal má potenciál sehrát klíčovou úlohu například při dosahování míru, v boji proti diskriminaci, v podpoře zdraví, ochraně práv dětí a v řadě dalších oblastí, např. vzdělání.

Miliony mladých na celém světě nemají žádnou naději na slušnou životní

tému s využitím fotbalu. Sport by měl děti motivovat, aby nejen začaly do školy chodit, ale aby se studiu věnovaly a neodcházely z něj.

V roce 2005 poskytla FIFA prostřednictvím agentury OSN pro uprchlíky (UNHCR) míče, kopačky i dresy pro děti v uprchlických táborech v Čadu a Dárfúru. Od roku 1997 spolupracuje FIFA také s Mezinárodní organizací práce (ILO) na programu odstranění dětské práce. Konkrétně se jednalo o kampaň proti dětské práci ve výrobnách fotbalových potřeb v Pákistánu. Pomocí vzdělávacích a sociálních programů se v dané oblasti podařilo dětskou práci zcela eliminovat. FIFA a její

partneři, v tomto případě zejména firma Adidas, poskytly na projekt v jeho ranné fázi dva miliony amerických dolarů.

Partnerství a konkrétní cíle

Prezident FIFA bere svou úlohu v této oblasti velmi vážně. Na programy pomoci věnuje FIFA 0,7 procenta svých celkových příjmů. K dosažení předsevzetí byly stanoveny dva strategické pilíře činnosti: Prvním je vytváření partnerství, především s národními svazy, agenturami OSN, nevládními organizacemi, státními agenturami pomoci a rozvoje a dalšími. FIFA považuje partnerství za klíčový koncept

své činnosti na podporu rozvoje. Druhým pilířem je stanovování konkrétních cílů. „Všechny naše programy se zaměřují na mír, boj proti diskriminaci, zlepšování sociálních podmínek, podporu zdraví, vzdělání a životního prostředí,“ říká Joseph Blatter. Díky pozitivním hodnotám, na nichž je fotbal založen, přispívá FIFA a její partneři k utváření lepšího světa především pro mladé lidi.

Autorka je novinářka. V současné době pracuje v úřadu prezidenta FIFA. Článek byl převzat z časopisu UN Chronicle.

Jiná dimenze fotbalu

„Je to o fotbalu z perspektivy africké každodennosti,“ tak charakterizuje knihu *Jak se hraje fotbal v Africe* její autor Robin Ujfaluši. Od počátku 90. let se na světových trávnicích začíná objevovat fotbalová špička afrického kontinentu. Nejprve Roger Milla, George Weah, v současnosti především Didier Drogba či Samuel Eto'o. To jsou ale jen příběhy několika nejúspěšnějších. Ve skutečnosti si svůj fotbalový sen představují miliony jejich obdivovatelů a následovníků. Fotbal je v Africe skutečný fenomén. Vítězství národního týmu umí stmelit zneprátená etnika, anglická *Premiere League* se v zapadlých koutech probírá do nejmenších podrobností. Na autobusech v Nairobi můžete vidět Baroše v nadživotní velikosti. „Pro malé kluky je kopaná častota jedinou nadějí. Když se prosadí, bude

se jim jednou žít lépe,“ říká Robin Ujfaluši, jehož text v knize doprovázejí fotografie Jana Langra.

Knížka začala vznikat v roce 2005, kdy její autor pracoval v keňské metropoli Nairobi. Proč vlastně? „Chtěl jsem ukázat fotbal, jak ho v Česku neznáme. U nás i jinde v Evropě je fotbal hlavně zábavou pro volný čas, ať už na hřišti aktivně nebo u doma u televize. Zajímají nás hlavně góly, výsledky, vítězství, tabulky. V Nairobi, a myslím, že v celé Africe, fotbal ale znamená něco jiného. Je to především příležitost na sobě pracovat, šance na vzdělání, a tím na lepší život. Mnohým mladým Afričanům prostředí, ve kterém vyrůstají, prakticky žádné jiné příležitosti nedává.

Afričané fotbalový míč milují. Podle Robina Ujfalušiho je společenský potenciál fotbalu v Africe obrovský. „Dá se to srovnat možná s Latinskou Amerikou, nikoli ale s Evropou. Každý zápas národního týmu je událostí celostátního významu. A právě tato ‚jiná dimenze fotbalu‘ mě zajímá. Když fotbal není jen fotbal, ale ukazuje svou sílu směrem do každodennosti a do společnosti,“ tvrdí Ujfaluši.

Fotbal tam prostě působí jako skvělý motivační faktor,“ říká Ujfaluši.

Předmluvu ke knize napsal český fotbalový reprezentant Tomáš Ujfaluši. Vyšlo v nakladatelství Gutenberg v březnu 2007. 160 stran, 200 fotografií.

UNbulletin

Časopis OSN v České republice

Vychází zpravidla jednou za měsíc, je distribuován bezplatně.

Elektronická verze:
www.osn.cz/zpravodajstvi/casopis

Vydavatel:

Informační centrum OSN v Praze
nám. Kinských 6, 150 00 Praha 5
Tel.: 257 199 831 / Fax: 257 316 761
unicprg@osn.cz, www.osn.cz

Editor:

Michal Broža

Koordinace výroby:

Jan Smetana

Grafická úprava:

NVT Repro s. r. o.

Tisk:

NVT Repro s. r. o.

Ev. č. MK ČR E 14551
ISSN 1802-3231, 1802-324X

Obsah nemusí nezbytně vyjadřovat stanovisko nebo názor OSN.

Tištěno na recyklovaný papír

